

UDVIKLING AF UNDERVISNINGS- REDSKAB FOR BIBLIOTEKARER

Et nyt værktøj giver studerende på uddannelserne i fysioterapi, kiropraktik og Idræt & Sundhed på Syddansk Universitet bedre styring af systematiske søgninger. Værktøjet er med til at gøre de studerende akademisk informationskompetente. Syddansk Universitetsbiblioteks undervisning i informationskompetence er indlejret i Curriculum på alle 3 uddannelser. De studerendes tilbagemeldinger giver udtryk for, at de har tilegnet sig læringskompetencer.

AF MAJBRIIT URUSLA JOHANSEN, MUJ@BIB.SDU.DK. FORSKNINGSBIBLIOTEKAR, SYDDANSK UNIVERSITETSBIIBLIOTEK
&
HANS LUND, HLUND@HEALTH.SDU.DK. LEKTOR OG STUDIELEDER FOR KANDIDATUDDANNELSEN I FYSIOTERAPI, SYDDANSK UNIVERSITET

En del uddannelser på Syddansk Universitet har indskrevet informationskompetence (IK) i studieguiden, og af mange studieguides fremgår det, at IK er en kompetence, de studerende forventes at have. Det er dog de færreste uddannelser, der har afsat ECTS givende undervisning i IK, men på flere studier forefindes frivillige undervisningsforløb, enkelte kurser eller workshops som Syddansk Universitetsbibliotek forestår.

Problemet

Alle undervisere oplever fra tid til anden, at undervisningen resulterer i tvivlsspørgsmål og usikkerhed for de studerende. Dette kan bl.a. skyldes, at emnet ikke rammer de studerende, hvor de er, altså at timingen er forkert. Ved undervisning i IK er det i særlig høj grad et vigtigt parameter for de studerendes indlæring, at de ser et formål med IK. Undervisning i IK formodes at have højere succesrate, når det præsenteres i en for de studerende relevant kontekst og/eller i en situation, hvor de er nødt til at anvende IK-færdighederne i praksis fx på en opgave. Det kræver meget af en underviser at gøre de Booleske operatører interessante, og det kan være en svær opgave at lære de studerende at være selvkritiske overfor, hvad de selv gør som informations søgende, trods undervisning i andre metodikker samt kvalitetsvurdering i deres fag generelt.

På Syddansk Universitet arbejdes der med generelle læringsmål for al undervisning. Disse læringsmål er i

3 niveauer med laveste niveau her nævnt først: viden, færdigheder og kompetencer. Forfatterens erfaring viser, at undervisning i informations søgning sjældent når længere i disse læringsmål, end til at de studerende opnår *viden* i enkelte elementer af IK. Ved eksamen og vejledninger viser de studerende igen og igen, at de har vanskeligt ved at overføre deres *viden* til *færdigheder*. De udviser ligeledes sjældent *kompetencer* i IK ved fx at kunne relatere til andre projekter og opgaverammer.

Det pædagogiske eksperiment

Som led i et større fag-fagligt pædagogisk udviklingsprojekt omhandlende informations søgning og – kompetencer, blev en gruppe dannet bestående af forfatterne samt en konsulent fra Center fra Universitetspædagogik, SDU. Initialt fokuserede gruppen på pædagogiske udfordringer i forbindelse med studerendes informationskompetence. Vi sammenlignede materialer, undervisningsmateriale, tilgange og formelle krav. På baggrund af pædagogiske diskussioner og erfaringsudvekslinger satte vi nogle væsentlige kernelementer op for informationskompetence. Ud fra kernelementerne udviklede vi en cyklisk og derved dynamisk procesmodel. Denne model har vi kaldt B!NKO 2.0 efter det tidligere ”brandede” B!NKO, som Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet lavede i samarbejde med Syddansk Universitetsbibliotek i starten af den digitale tidsalder.

Beskrivelse af B!NKO 2.0

Selve B!NKO 2.0 processen består af 7 delprocesser, der alle er kendt af undervisere i informationsøgning. Det er nye er, at de 7 delprocesser laver 2 loops, og at kardinalpunktet er delproces 5, som - når dette er forstået og kan løses - faktisk er det svært opnåelige læringsmål 'kompetence' indenfor informationsøgning.

I første delproces, **problemfeltet**, udvikler den studerende en stadigt mere færdig beskrivelse af baggrund og problemformulering. Da hele B!NKO 2.0 er dynamisk og cirkulær, bliver alle delprocesserne kontinuerligt udviklet og ændret, gjort skarpere og mere præcise i forhold til opgavens rammer.

Anden delproces er **fokusering**, hvor problemfeltet gøres søgbart. Her findes de centrale og prioriterede søgeord gennem en øvelse, som ender ud i en eller flere søgematricer. Som i delproces 1, vil søgematricen udvikles, altså blive skarpere og mere præcis i forhold til problemfeltet.

Tredje delproces er valg af **databaser**. Jo mere erfaring man har i at søge, des nemmere har man ved at vælge en relevant database. Derfor giver webudgaven også mulighed for at kigge på tidligere opgavens delprocesser, og den studerende kan se tidligere valg i den pågældende database i forhold til emnet. Den søgematrix, der er lavet under delproces 2, giver også en hjælp, da den igennem øvelsen giver en idé om prioritering af emnefelt, specielt hvis man arbejder tværfagligt.

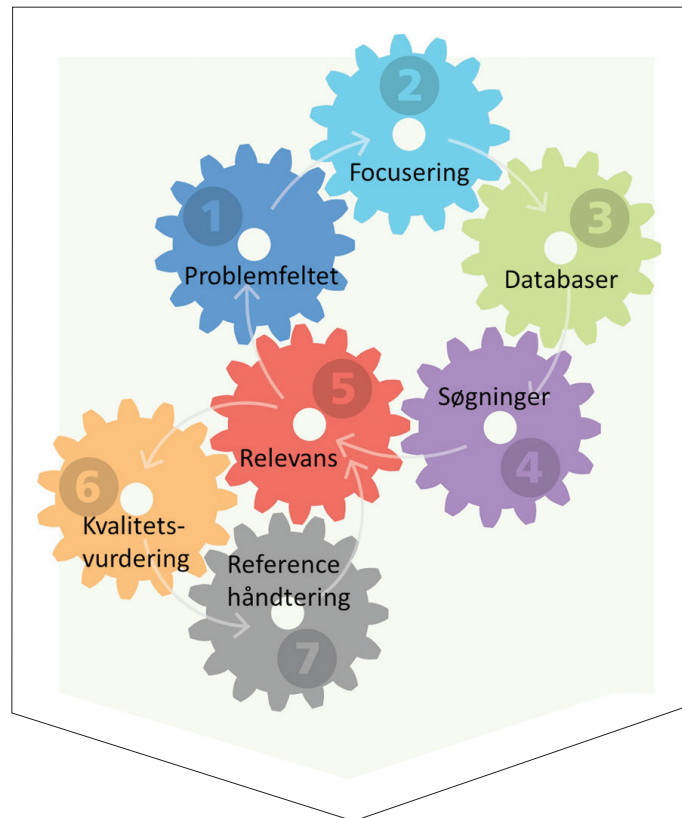
Fjerde delproces er selve **søgningen** og de teknikaliteter, der vedrører de pågældende databaser.

Femte delproces, som er kardinalpunktet, er **relevansvurdering** af søgeresultaterne. Denne vurdering falder i 2 dele. Første relevansvurdering går på, hvilken støj den pågældende søgning har: Hvilke søgeord har de artikler, som ikke rammer emnet, men som gør, at de alligevel kommer med som resultat i søgningen. Kan de netop fundne søgeord med fordel fjernes, erstattes eller skal man acceptere dem og den støj, de trækker med? Anden del af relevansvurderingen er mere faglig: Hvor mange artikler er relevante i forhold til problemfeltet? Kan de bidrage til at besvare problemformuleringen? Er der lav relevans, startes første loop i B!NKO 2.0 forfra. Er der en høj relevans på begge vurderinger, fortsætter man over i delproces 6.

Sjette delproces er den faglige **kvalitetsvurdering**. Lever artiklen op til de kvalitetsnormer, der arbejdes i indenfor det videnskabelige dogme? Denne delproces bør varetages som en del af den almindelige faglige undervisning, men der opfordres til, at de studerende spørger undervisere / forskere her.

Syvende delproces er **referencehåndtering**, som henviser til både at bruge sin litteratur korrekt i sin argumentation, at citere og parafasere samt referere korrekt og henvise korrekt i forhold til anvendte Reference Style. Denne delproces kan også lede tilbage

til delproces 1 og derved starte en ny søgning, fx når man i sin skriveproces opdager, at man ikke har tilstrækkelig faglig belæg til at underbygge påstandene i sin argumentation, og at man derfor skal finde nye/andre videnskabelige artikler til at underbygge disse.

Erfaringer

Der har været undervist i B!NKO 2.0 processen i 18 måneder med ca. 600 studerende fra 2. års bachelor studerende til ph.d. studerende. Eksamener har været afholdt på 3 forskellige måder: multiple choice quizz, skriftligt og mundtligt. Tilbagemeldinger omkring B!NKO

2.0 processen har været frivillige og mundtlige. De studerende lægger vægt på, at timing er vigtig, og undervisning i IK bør lægges op til den første større skriftlige opgave. Tilbagemeldingerne på B!NKO-værktøjet er, at det virker, fordi det giver dem et systematisk overblik opdelt i overskuelige delprocesser. B!NKO 2.0 har vist sig overraskende brugbar for mange studerende, endnu er det ikke lykkedes at få en dårlig tilbagemelding. Forskere, der enten er med til undervisningen eller som beder om vejledning udi litteratursøgning, udtrykker også begejstring. Dette er dog på ingen videnskabeligt indsamlet data, men udelukkende subjektive tilbagemeldinger fra studerende og undervisere.

Fremadrettet

B!NKO 2.0 web bliver i første omgang tilgængeligt for SDU studerende og ansatte med mulighed for peer- og vejleder kritik. Alle B!NKO 2.0 opgaver vil blive gemt på en SDU server, og studerende kan printe en porte folio, før de udskrives af SDU. På sigt vil der forhåbentligt blive mulighed for, at eksterne institutioner kan få adgang gennem abonnement eller køb af webprogrammet. ●